

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

8 kr., če so tiska ikrat,

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
velikem trgu h. št. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

Za pol leta . . . 5 " — "

Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr

Za pol leta . . . 4 " 20 "

Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h
št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

O ljudskem gibanju po Ljubljani.

V prejšnjem listu smo bili omenili „ljudskega shoda“ ne preveč obširno, pa vendar kolikor toliko, ravno tako resolucij, čeravno nam po besedi niste znani. Objubili smo tudi obširneje razpravo o tej zadevi, ker se nam ravno tako važna zdi, kakor tistim (vsaj) 200 nazočim, ki so prišli k shodu, bodi si iz dobrovoljnega ali nasprotnega namena. Dve sto ljudi je v Ljubljani nekaj, če tudi niso sami bogatini, marveč to, kar so na kmetih manj premožni posestniki. Če se kakega zbora — bodi si kakoršnega koli, vdeleži dve sto ljudi brez radovednežev, je to že nekaj, s čemur se mesta v tej primeri prebivalstva ne morejo pobahati. In če se od teh vdeleževalcev odštejejo še vsi tisti, kateri niso prišli, akoravno se stvar njih tesno tiče, in oni, ki povsod veliko politiko pojó, kedar je pa treba dol piezati med delavni in trpeči stan, jih pa ni blizo ali se k večjemu le za vratni krohotajo, ker se njim dobro godi, je bil zbor pri Tavčarji vendar natančnejega premisleka vreden.

Zbrali se namreč niso — vsaj se nam to ni zdelo — ljudje h kaki pijači, besedi ali celo h kakemu „jourfixu“; to so bili obrabi, kteremu se je vsakemu videlo, da ni prišel na kratek čas. In kakor so govore poslušali pazljivo in marno, se nikakor ne more in ne sme reči, da je bila to le družba na „zajutr.“

Ja potem govorniki! Se ve, da je vsak zajel iz svojega srca ali iz svoje krvi. Če je kdo preveč globoko vrezal ali tu in tam čez

vojnice vdaril, kdo bo to tako ostro sodil! Veči del njih je imel prav dobre misli, vidi se, da se naši manjši obrtniki in rokodelci zavedajo svojih teženj, pa tudi svojih pravic, in dobro je delo nepristranskim poslušalcem, da so nekteri govorniki povdarjali državne postavbe, ki veljajo za obrtnika ravno tako, kakor za vsacega drugzega, kajti čez postavbe se ne dá skakati, kakor čez kako samovoljno napravljeno ograjo; in če bi se obrtnikom in rokodelcem vse dovolilo, kaj bi smeli zahtevati še le kmet, ki je vendar glavni steber državi, kteremu se pa ravno zdaj še slabše godi, kakor večemu delu ljubljanskih obrtnikov in rokodelcev! Če bi še kmetje začeli sklicevati shode, koliko bi jih bilo posebno zdaj, ko uradni list vsaki dan napoveduje po deset, dvajset in še več „javnih dražb“.

Ali s temi dražbami ne maramo dražiti naših mestnih rokodelcev, tudi ne bomo povdarjali, da po njih niso veliko prizadeti. To je preobširna reč in če bi jo začeli razpravljati po pravici in resnici, bi prišli morali v roke še tistemu govorniku, ki je rekel, da časniki o obrtništvu nič ne vedo, ker so podkupljeni ali plačani.

Gospod govornik tega stavka gotovo ni premislil, ker bi mu vsak lahko nazaj dal: „ti o časnikarstvu nič ne veš, ker si podkupljen itd. Pa mi smo prizanesljivi, ker vemo, da, če se komu dobro ne godi, ni dobre volje in se mu kak mah na levo ali na desno ne sme ravno za zlo vzeti.“

Rajši bomo za zdaj našim obrtnikom in

rokodelcem povedali nekaj drugzega, na kar ni nikdo govornikov mislil, čeravno imajo bistre možgane, kakor je bilo slišati in videti. Resnična je namreč ta, da jim kaznilnica in posilna delalnica dela veliko škodo; (a kakor je z Dunaja sporočeno jim bilo, bo to skoro gotovo kolikor toliko ali pa celo odpravljeno). Veliko večja konkurenca se pa dela našim obrtnikom in delalcem, pa tudi trgovcem s tem, da se k nam naseljujejo tujci in jemljó za učence in pomočnike vseskozi le svoje nam tuje rojake. Namestu da bi se bil pa kateri govornikov o tej zadevi potožil, je še eden takim ljudem na ljubo nemški vdrihal po naših časnikih, vladi itd., daga je vladni zastopnik pokaral. Je že prav, da se človek, bodi si, kdor koli, zavoljo njegove narodnosti ne zaničuje, marveč spoštuje; — ali to je vendar preveč, da naši rokodelci in obrtniki, ki so domačini, pa tožijo, da se jim slabo godi, oznanjajo svetu, da je tu tudi vsak tujec radovoljno sprejet; saj še najneumnejši kmet ne vzame nikogar h kosilu, če sam nima nič v skledi!

Naj bi se naši p. n. obrtniki in rokodelci poprijeli tudi te strani. Kolikor mi vemo, jim silno veliko nagajajo ljudje njihovega rokodelstva, ki kar pridejo od kod, kdo ve, pa so tu; zaslanbo imajo po svojih sem že prej „privandranih“ prijateljih ali zlahtnikih, in tako se prav ponosno vsedejo njim na nos. In zakaj? Hudo je to povedati, ker zamera je gotova, zato rajši o priliki.

Nekemu je bilo treba nekaj hišnega orodja. Ponujat se mu prideta dva: prvi dober znanec,

„O starosti človeškega rodu“.

Spisal Ivan Šubic.

„Ljubljanski Zvon“ II. leto, 12. zvezek str. 750—754.

(Dalje)

„Od teh dob“ piše g. Šubic dalje „so nam ostali razni spomeniki — a kaj pa je bilo poprej —? Sam Bog zna, koliko nešteti časov je pač prominulo še do te „omike“, koliko let je trajalo, da so se pradedje naši razvili iz prvotnega svojega stanja, o katerem ni nobenega sledu! . . .“

„Neštete čase“ se je tedaj človek likal, da je prišel do „omike“, ktero Šubic v začetku svojega sestavka prilastuje človeku prazgodovinske dobe. „Nešteti časov“ bilo je potreba, da je začel loviti divjačino! Je bil li res tako slabega uma, da si s početka še jesti ni znal poiskati? In ako se že koj s početka ni znal braniti, ni znal rabiti nikakega orožja, je pač čudno, da se je človeški rod še obranil, da ga niso uničile močnejše, spretnjše zverine. Kakšen je neki takrat človek bil? Škoda, da nam g. Šubic ne popiše onega prvotnega stanja. Bralca radovednost mika in vendar — pisatelj mu je noče napasti. Če tudi iz tistih časov, ko so bili naši pradedje še v

prvotnem stanju, ni nobenega sledu, naj nam pisatelj, ki je boljše podučen, vsaj svojo slutnjo pove. Zakaj ne stori tega? Zakaj ne razodene naravnost, kakšno da si misli ono prvotno stanje? Ako je pristaš Darwinovi teoriji, kaj se obotavlja to tudi izpovedati?

Le Darwinova hipoteza zahteva in potrebuje toliko „našteti časov“ za to, da so se naši pradedje, ktere moramo po ti teoriji iskati v živalstvu, razvili in popeli do sedajne popolnosti. Ako je privrženec Darwinovi hipotezi, pač tukaj dosledno govori o „nešteti časih“. Res ti časi so nešteti in tudi g. Šubic jih ne bo seštel, naj se še toliko vkvarja s tem delom. In zakaj ne? Zato, ker se čas, v kterem bi se bila kaka opicam podobna žival v kakem kotičku šiine zemlje razvila in spopolnila v pravega človeka, ker se ta čane da meriti s nikakim merilom; človeštvo ne pozna časa in tudi nobena geologijska doba mu ne odkrije onega trenutja, v kterem se opica ali sploh žival neha in se spremeni v človeka. V darwinizmu tedaj tiči vzrok, da g. Šubicu ni predolga nobena doba, da mu ni predolga nobena doba celo za oni neznani razvitek, po kterem se človek popne do omike prazgodovinske. Ti časi pa, v kterih se je

žival preobrazila v človeka, so in bodo ostali po mojem mnenju nešteti, ker jih sploh nikoli ni bilo. Ne da se namreč izpolniti prepad, ki zeva med živaljo in človekom; ne da se zgraditi most, ki bi vezal živalstvo in človeka, ki bi kazal, da izhajata drug od drugzega.

G. Šubic kaže nam ljudi v prvotnem stanju kot prave barbare, kot prave neotesance. In vendar nam spričuje sv. pismo, s kterim se slagajo najstarejša ustna sporočila in pismeni ostanki vseh narodov, da je človek prvotno živel v veselem, rajekem stanju, da je častil jedinega, pravega Boga. Še le kasneje odvrnil se je od pravega Boga, ter se je vdal mnogoboštva. Vsakako bil je človek v prvotnem stanju dober vatvarjen; imel je zadostne znanosti in živel bi bil presrečno, ko bi po svoji prosti volji ne bil pregrešil se proti Bogu, kar mu je kazen nakopalo. — To je zgodovinska resnica, ktero spričujejo bolj ali manj jasno vsa ljudstva na zemlji.

Po tem vvodu, iz kterega se jasno spozna stališče pisateljevo, prehaja, kakor pravi, na posamezne spomenike, ktere je človek zapustil na zemlji in kateri nam pričajo o preteklih dobah.

„Dvoje takih jako zanimivih priredopisnih

a drug čisto tuj človek. Ker pa naročnik ni bil tiste vrste ljudi, ki kupi mačko v žaklji, je rekel: „Ktero delo bo bolje, tisto bom vzel.“ Znanec si misli: „saj bo vzel moje, naj bo tako ali tako“, — in se ne trudi ravno z delom. — Tujec pa je bil drugih misli, namreč: „Moj konkurent je znanec naročnikov, tedaj bom težko kaj opravil; pa vendar — poskusil bom.“ In napel je svoje duševne in telesne žile in glejl naročnik je vzel njegovo delo, ono pa zavrgel, ker je bilo slabo.

Ko je tujec odbajal s sprejetim denarjem, je zadovoljno mrmral: „No, pri tem delu nisem nič zaslužil, pa imé je nekaj vredno. Bo pa drugič kaj zaslužka.“

Da se je znanec jezil in zabavljaj, tega ni nam treba pristavljati. Ko je pa delo videl, je rekel, da bi bil on to desetkrat bolje in ceneje naredil, česar je bil tudi res zmožen.

Politični pregled.

V Ljubljani 29. decembra.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja. 27. t. m. so sprejemali svitli cesar deputacije, ki so prišle od vsih krajev poklonit se slavnemu prestalu, da izrazijo tam čutila udanosti in zvestabe o priliki 600 letnega združevanja avstrijskih dežel s preslavno rodovino Habsburško. Perva je deputacija škofov in prelatov, katero je vodil preč. dunajski nadškof dr. Celestin Jožef Ganglbauer. — Poklonit se je prišla deputacija Dolenje-Avstrijska, deželni glavar dr. baron Felder in šestero udov deželnega odbora; Gorenje-Avstrijska, deželni glavar dr. Moric Eigner in dva deželna odbornika. — Prišla je tudi deputacija dunajskega mesta, župan Eduard Uhl, dva namestnika in trije perovodji; poklonit se je prišel rektor dunajske univerze, dvorni svetovalec dr. Maasen in prorektor dr. Anselm Ricker.

Pri slovesni službi Božji v stolni cerkvi sv. Štefana so bili navzoči udje slavne cesarske rodovine; v kapeli deželne hiše je bila tudi slovesna služba Božja, pri kateri so bili: deželni glavar dr. baron Felder, udje deželnega odbora in deželni uradniki.

Tudi iz drugih krajev cesarstva se po-

roča o slavnostih, ki so se vršile 27. t. m. posebno pa so se poslužili v Galiciji te prilike, da skažejo svojo hvaležnost do slavnega prestola Habsburgovcev, in v teh izjavah so tekmovali Poljaki z Rusini. V Lvovu je ravnatelj na gimnaziji pred svojimi učenci, ki so večinoma Rusini, imenoval svitlega vladarja varuha in dobrotnika vseh ljudstev, ki so pod njegovo slavno vlado. Rusini se imajo cesarju mnogo, mnogo zahvaliti, in mirno gledajo v v prihodnost zaupanje preslavni dinastiji. Po več krajih so bile šole razsvitljene in transparente po oknih.

Iz Zadra v Dalmaciji se poroča, da je imel prečastiti nadškof slovesno sv. mašo, pri kateri so bili c. k. namestnik in druge vojaške in civilne oblasti, deželni odbor in mestno starešinstvo. Popoludne je bil pri c. kr. namestniku slavnosten obed, h kateremu so bili povabljeni vojaški in civilni dostojanstveniki. Zdravico presvitlemu cesarju so navdušeno sprejeli in muzična godba 22. pešpolka je zaigrala cesarsko pesem. Tako so praznovali ta zgodovinsko važni dan posebno slovesno v središči in na mejah cesarstva. Bog obvaruj, Bog ohrani nam cesarja, Avstrijo!

Pri naučnem ministerstvu. tako se pripoveduje, izdeluje se postava, ki ima uravnati nagrado duhovnom za poučevanje v krščanskem nauku na srednjih in ljudskih šolah. — Postava 20. junija 1872 v tej stvari ni dosti jasna. Upravno sodišče je že večkrat zavrglo razsodbe ministerstva v tej zadevi, in upravno sodišče se je baje za to izreklo, da za vsaki nauk — recimo za katoliški — naj skrbe katoliki dotične dežele. Vendar oboje ministerstev, denarstveno in notranjih poslov se je izreklo, da je to toliko zamotano opravilstvo, da ni v nikakoršnem razmerji s plačo, ki se ima priznati. Treba je tedaj k postavi 20. junija še nadomestilne postave, in osnova take postave se bode predložila državnemu zboru. — Take so bile postave te tako hvalelsane dobe na šolskem polju; dodatek k postavi dne 20. junija 1872 potrebuje še dodatka, da bodo mogle uradnje po čem ravnati se, in tako morajo sedaj krpati in krpati, kar se je raztrgalo prej, preden je bilo za rabo.

V Trstu mislijo v spomin cesarjevega

obiskovanja o priliki petstoletnice združevanja Trsta z Avstrijo napraviti spominek, v ta namen so že zložili 25.000 gl. 23. t. m. so se sešli daritelji in so sklenili voliti odsek, ki ima nabirati še potreben denar, da se ta spominek dostojno in umetniško izpelje.

K pomiloščenju zarad gozdnih prestopkov na Hrvaškem dostavimo danes še to, da je bila kontrola že vpeljana s postavo 1. maja 1860, ljudje po vojaški granici so se kaj težko privadili ti postavi, ker so prej slobodno sekali po gozdih, samo l. 1880 je bilo 10.000 obsojenih zarad prestopkov; z najvišim ukazom prizanešeni so obsojenim vsi nasledki kazni do 15. julija 1881, a tudi obravnave, ki se sedaj vrše, so ustavljene.

Vnanje države.

Na Francoskem segajo nepretrgano v pravice katoliške cerkve. — Sedaj si prefekti prisvajajo pravico, razsojevati, je li treba župniku pomočnega duhovnika. Po cerkvenem pravu imenujejo škofje pomožne duhovnike, na Francoskem je razen 3500 glavnih župnij še 23.000 pomožnih duhovnikov. Da se ustanovi nova služba za pomožnega duhovnika, je potreba, da pritrdi svetna gosposka, duhovnik pa je podložen le škofu, ki ga lahko pokaže in premesti, a ne svetna gosposka; ako privoli država v tako službo, je to mesto potem stalno, kakor na glavni župi. Kakor svetna oblast ne more odstaviti župnika, tako tudi duhovnega pomočnika ne; ako pa to stori, kakor se je zgodilo že večkrat, postavi se prefekt namesto škofa in sega v pravico katoliške cerkve.

Dalje je vlada ustavila plačo škofoma v Angouëm in St. Die, zato ker sta brez nje dovoljenja šla v Rim, kamor sta nesla „Petrov vinar“ in šla poročat o razporu med tadanjim škofom v Poitiers, Bellot des Minières in nekaterimi korarji. Škof Bellot je tudi šel v Rim, a njemu niso plače ustavili, on je pri vladi priljubljen. Sicer je šel v Rim na božjo pot „ad limina apostolorum.“ Za tako potovanje ne potrebuje dovoljenja od vlade, kajti škofje niso državni služabniki, marveč cerkveni. Se ve, da je revolucija vse na stran potisnila in s škofi ravnala, kakor s slugami. A še Pavel Bert, prejšnji mister bogočastja, ko je hotel

preiskavanj o starosti človeškega rodu, rekše o najstarejših sledovih njegovih, hčem pravi tukaj opisati; prvo se je vršilo v deželi Faraonov, drugo pa na tleh novega sveta v Severni Ameriki. Preiskavanje se tiče starosti ostalih spomenikov, ki nam pripovedujejo, da je takrat že človek gospodaril na svetu. — Koliko časa pa je že poprej, predno je zapustil one sledove, bival na svojem planetu — se odteza seveda popoinoma naši sodbi; tiste dni obdaja tema in človek je pač ne bode nikdar pregonal!

Kakor se razvidi iz teh besed, čuli bomo o dveh najstarejših sledovih, ktere je zapustil človek na svetu. (Da izraz „sled“ za drugi slučaj ne more veljati, o tem kasneje.) Pregledati in presoditi nam je, kaj je resničnega, gotovega, kateri prednji stavki (praemisse) da so utemeljeni, kateri pa brez podlage. Ker ako so ti dognani, gotovi, bo tudi sklepanje za nas prepričevalno; ako pa že ti nimajo gotove, trdne podlage, razpade vse drugo v nič, potem je vse sklepanje ničevno.

V prvem slučaju pelje nas pisatelj k zibelki vse modrosti, v staro deželo Faraonov, v Egipt. Znano je, da Egipt napaja reka Nil, ktera se zbira iz dveh pritokov Belega in Sinjega Nila, ki se združujeta pri mestu Hartumu.

Ko se na vročem pasu začno deževni dnevi, ta dva pritoka bolj in bolj naraščata, natrgata na svojem zgornjem teku veliko rodovitnih snovi, ktere se v spodnjem Nilovem teku, zlasti v spodnjem Egiptu, kjer reka bolj leno teče, počasi posedajo na tla. To blato, ki se ob času povodnji poseda na tla, daje Nilovi dolini rodovitnost in bogastvo. Ker se blato, ktero dobiva Nil iz gornjih krajev, poseda v njegovem spodnjem teku na tla, je lahko umeti, da se Nilova dolina polagoma zvišuje. To pozna se zlasti pri velikanskih stavbah, katerih so Egipčani silno veliko postavljali. Nil preplavljajoč svojo dolino nanaša tudi okoli teh spomenikov vedno več tvarin, ktere se posedajo in podstavo tega ali onega spomenika višje ali nižje zasujejo. G. Šubic izbral si je tukaj v izgled spomenik slavnega kralja Ramzesa Velicega, ki že precej globoko tiči v Nilovih grezéh. Stvar je kratko ta-le. Anglež Leonard Horner se je posebno zanimal za ta spomenik. Po Lepsijevi kronologiji je določil (1850) da je kip star 3215 let. — Čudno je brati v spisu, ki je v kazalu uvrsten „zgodovinskim in prirodnoznanstvom“ sledeče besede: „Na plošči, ki je ležala blizu spomenika, bralo se je, da je kralj Ramzes umrl l. 1329. pred Kr.“ Ali pisatelj res meni, da ima

tako nevedne bralce pred seboj, ki še ne vedo ne, da za časa Ramzesa Velicega o Kristusu še nihče ni vedel niso, ne pa, da bi bili celo šteli po njegovem rojstvu. Ta opazka bila bi pač tudi za priprostega bralca že predebela. — Dalje sklepal je Horner tako-le. Ako se mi posreči določiti, koliko blata da se je v teh 3215 letih posedlo, in ako vzamem, da se je blato leto za letom enakomerno posedalo, ni mi treba družega, nego deliti oni dve števili in znano mi je, koliko se povprek vsako leto blata posede. Ako pa to vem, je pač lahko tudi izvedeti, koliko časa da se Nil že pretaka po Egiptovski dolini in mogoče mi je tudi preračunati, kako stara je kaka reč, ki se nshaja v teh naplavinah. — Ko je Horner preiskaval, tičala je podstava Ramzesovega kipa 3.5 metrov globoko v Nilovem blatu. Recimo, da so ploščo že tedaj, ko so jo postavljali na svoje mesto, postavili 0.39 mtr. v zemljo ali nižje, kakor so bile tedajne tla; potem takem so se tla vsled naplavin zvišale za 3.5 - 0.39, ali za 3.11 metrov. Ako to visokost razdelimo na 32 delov (zavoljo 3215 let, ki so potekle od tedaj), so se počez vsako stoletje naplavine zvišale za 96 $\frac{m}{m}$. S tem merilom, s to jednoto, ktero je Horner po svojem računu našel, skušal je sklepati in pre-

kaj takega storiti, najdel je odločen upor pri vseh škofih, in je odnehal. Njegov naslednik Davaux hoče tam zaslužiti si slave, kjer si je Bert ni mogel.

V Tonkin pojdejo vendar le Francozje. — Mislili so vojaškemu poveljniku pridružiti še civilnega, ali pomorski minister Jaureguiberry ni odobril tega, in Grey je mogel odjenjati. Kaj pa imajo Francozje opraviti v Tonkinu, ki leži v Aziji na jugu Kitajskemu. L. 1802 so to deželo posedli sosedje iz Annam. L. 1872 je odprl deželo Evropejcem francoski trgovec Dupuis, ki se je vozil po rudeči reki. L. 1873 so jo posedli Francozje in l. 1874 so naredili pogodbo z kraljem v Annam, in mu odstopili deželo, podarili so mu 5 vaporjev, 100 topov, 1000 pušek in 500000 patronov, kralj naj bi Evropejcem pustil kupčevati v deželi, in po rudeči reki dovolil prosto vožnjo v južno-zahodno Kitajsko. Dva francoska konzula v Hanoi in Hai-Pong sta imela čuvati nad to pogodbo. Kralj ni ostal pri besedi, in aprila t. l. je poslal francoski poveljnik v Kohin-Kini kapitana Rivière z nekaterimi topovnimi brodovi in 2 stotinjama pomorske pehote v Hanoi, kjer je posedel grad. Od tega časa je tam, a oblegajo ga Annamiti in morski pirati. Ekspedicija bode najprej mogla osvoboditi Riviere-ja. Pravijo, da Kitajsko ne bode ugovarjalo zoper francosko ekspedicijo, želi pa pokroviteljstvo čez Tonkin imeti z Francozi in v ti drželi neutralno stanje, kakor je v Belgiji.

Izvirni dopisi.

Iz Celovca, 23. grudnia. Danes imam žalostno opravilo: pečati se mi je s surovo pisavo koroškega časnika „Süddeutsche Post“, ki v Beljaku izhaja. Ta list se sme v nesramni, predrzni in surovi pisavi nasproti Slovincem kot enakovreden tovariš na stran postaviti k listom „Cillier Zeitung“, „Kmetški prijatelj“, „Marburger Zeitung“ in „Freie Stimmen“.

V zadnji številki je ta „južnonemška pošta“ pisala, da so nemški liberalci neumno

računali, koliko časa že Nil popušča in nanaša rodovitno blato po dolini. Kopal je zato še dalje 10 metrov globoko jamo (šahto) in še le sedaj dosegel je beli pesek kakoršnega sicer nahajamo v puščavi. da pustimo g. Šubicu samemu to stvar povedovati. „Deset metrov visoko“ piše, „so danj sezale Nilove naplavine in s podnožjem vred čez trinajst metrov; toliko se je povzdgnila zemlja v teku le zaradi Nilovih povodnj. Če dalje vzamemo, da je Nil redno nanašal svoje blato (kar nam svedočiyo razne druge okolnosti), da se je toraj vsako leto svet za 10 cm. povikšal, izda to skoro 14 tisoč let! Toliko časa že razliva Nil svojo rodovitno grez po Egiptovski dolini ter jej daje silno rodovitnost! — A kar je za nas posebno zanimljivo — na dnu skopane šahte je našel Horner kosove žgane opeke, tedaj sledi človeške kulture. Pred 14 tisoč leti je toraj v Egiptu na vsak način že človek živel, znal je že takrat opeko žgati, z drugimi besedami: imel je že takrat vsaj nekaj omike!

Mogoče je, da je to število še premalo, kajti iz raznih uzrokov se da sklepati, da od začetka Nilove naplavine niso bile tako močne, da ni vsakoletna povodenj napravila tako debele plasti, kakor pozneje. A naj si bo že, kakor hoče — štirinajst tisoč let je tudi že nekaj!“ (Dalje prih.)

storili, ko so bili še vladarji Avstrije, da niso Galicije stran vrgli, potem pa nemški jezik vpeljali in vse šole v Avstriji ponemčili, tako da ne bi Čehi in Slovenci nobene pravice imeli, do kake javne narodne šole! Po Českem in Slovenskem morale bi po nazorih tega lističa take šole biti kakor na Koroškem, namreč samo nemške; in če bi Čehi hoteli kako narodno šolo, naj si jo posebej iz svojega žepa plačajo, pa taka šola ne bi imela pravice javnosti.

Iz tega pač vidite, kako dobre prijatelje imamo Slovenci na Koroškem, in kako bi nam radi privoščili — vrv okoli vrata, ko bi oblast za to imeli!

Slovenske rodoljube imenuje ta list „nationale Kastraten“, (prav kakor „Celjanka“), Kranjsko pa imenuje „Tomanien“ po našem nepozabljivem dr. Tomanu.

Pa akoravno za Kranjce nima družega, ko zaničevanje in gujeje, vendar se pritoži, da so za poplavljenje na Koroškem premalo dali. Ob enem pa se jezi čez dr. Kultererja v Velikovcu, ker je za „Narodni dom“ 22 gl. v Ljubljano poslal. Kolikor je meni znano, so Kranjci sami reveži in ne morejo dosti uboga ime dati, vendar so več sto goldinarjev za poplavljenje poslali, gotovo so Kranjcem tistih Kultererjevih 22 gl. saj 50krat povrnili, za ktere „Südd. Post“ Kranjce tako zavida! Tudi narodnega učitelja Podobnika, ki je zavolj narodnosti v Velikovec prestavljen, ovi list črni in Velikovčane na njega ščuje, še prej ko je tje prišel. Želi menda, da bi ga s kamni sprejeli, zato ker je po nedolžnem preganjanju in ker kot Kranjec ne more zatajiti slovenske krvi!

Vse meje dostojnosti pa preseže, kako nesramno ta list našega čast. gosp. A. Einspielerja napada. Moža, ki brez madeža pred svetom stoji in ki ga vsi pošteni ljudje spoštujejo, obilva prav — z gnojnico! Zasramovanje, laži, zavijanje resnice, psovke, vse to je vkup zmešano in bi se zamoglo imenovati „ričet nemške kulture“. Kdor se želi prepričati, na kako visoki stopinji omike da mi Korošci že stojimo, naj včasih prebira naše časnike „Süddeutsche Post“ pa „Freie Stimmen“; tu se bo preveril, da je kranjski, ižanski kmet še prav uljuden in prijazen človek, nasproti koroškim, nemškim časnikarjem!

Ranjcega župana v Doberlivesi še v grobu ne pustijo spati, ker se je predrznil imeti slovenskega občinskega tajnika, kateri je potem občino opeharil. Izvržki se povsodi dobijo in mi sami to obžalujemo, da je župan Obel naletel ravno na takega človeka. Da se pa ta malenkostna stvar leto za letom prežvekuje, to je vendar že bedasto in preneumno. Se ve da, ker družega slabega o Slovincih ne vejo, pa stare reči pogrevajo.

Nad Vošnjakom se hočejo s tem maščevati, da spodnje Štajerce opravljajo in v grdo ime devajo. Če le kdo na Sp. Štajerskem kak umor ali uboj pregreši, brž to naznanijo naši nemškoliberalni časnikarji pod rubriko „aus dem Wahlkreise des dr. Vošnjak“. Da imajo pa na Štajerskem lepo napredujoče posojilnice, poljedelske družbe itd., o tem ne črhnejo besedice. Ti ljudje le sami sebe za lepe imajo, vse druge, razun Prusov morda, pa za grde; zato se jim pa vsak napredek na Koroškem nepotreben zdi, „saj smo tako že na vrhuncu omike!

Morda bodo tudi ti ljudje še kedaj do drugih nazorov prišli.

Iz goriške okolice, 23. decembra. (Izv. dopis.) Goriški magistrat ne umé slo-

venščine, bogokletske čin in pojudenje v viših uradih. — Ko sem imel pred nekaj časa na goriškem magistratu neko opravilo, nisem mogel pri tolikih mestnih vradnikih nobenega naleteti, s katerim bi mogel v slovenščini govoriti. Ko sem plačal neki znesek, prosim, da bi mi saj slovensko pobotnico kdo napravil, ali pa naj mi jo pusté samemu spisati, da jo potem le podpišejo, ali vse zastonj! Ker pa sem se delal, da laščine dovolj ne umevam, so mi napravili nemško pobotnico. In dotični blagajnik nosi slovenski perimek, pa ne zna ali neče še par slovenskih besed napisati! In vendar ima goriški magistrat tudi s slovensko okolico mnogo posla, pa se ne potruži imeti saj enega uradnika, ki bi zamogel slovenskim strankam v slovenščini dopisovati! Sedajnega župana ime se končuje na — ič, zaamje, da pač ne more biti toškanske rodovine. On, ki je svoje dni obegatel tudi od žuljev slovenskih kmetov.*) bi si moral preskrbeti saj enega tudi v pismeni slovenščini zmožnega uradnika. Pa tudi on se je s svojimi tovarši mestnimi svetovalci pred par leti bal, da bi utegnil g. dr. Tonkii, bivši kandidat za mestni zbor, spregovoriti „nella lingua di „zakaj“, in zato je tudi g. T. pri oni volitvi „skozi padel.“ Boje se gotovo, da bi se s tim oskrunila (!) „la lingua del dolce si“! Takšni so glejte naši sodeželani, ki so v naši Gorici večidel le naseiniki, ki se ravnaajo kakor jež proti lesici v oni znani basni. Tu pač moram zdihniti s pesnikom Stankom Vrazom: „A sada znam, zašto plače Slava mati, — Gradovi su neverni, sini renegati!“ Mar ni nobene pomoči zoper takšno ravnanje goriškega magistrata s slovenskimi strankami? Mar bo naša ravnopravnost vedno le na papirju ostala brez najmanjše koristi? Pa vsemu temu se ni tolikanj čuditi, dokler bode tajnik in desna roka goriškega magistrata in županstva mož, ki je živel zaradi irredentovskega rovanja več časa v pregnanstvu, pa bil zopet od cesarja pomiloščen. O tem možu se govori, da ima tudi nasproti raznim očitanjem meščanov pravo slonovo kožo, nič ga ne gane, akoravno mu v neki nedavno izišli brošurici bivši mestni svetovalac — pošteni jak (g. M.) prav gorke našteva. Kako se ravna z mestnim premoženjem, je tudi dovolj znano; saj je morala pred volitvijo sedajnega župana clo tržaška namestniška vlada vmés sčeti. Kakor je vse mesto nezadovoljno z novim pokopališčem, katero je stalo nad 150.000 for., pa je njegova močvirna zemlja zaradi mestnega zdravja in prepočasnega trohnenja trupelj zlo neprimerna za takšen namen, to je dokazal dovolj g. dr. R(oj)c v „Sočr“, kterege članki so se prevodili v laščino. Tudi goriški časnik „l Eco“, pripoznava resnico, kar je očitvidno oni g. strokovnjak dokazal nasproti oni stranki, ki ga je prej zasmehovala. Pa zdaj potrjuje vse mesto resnico, da je oni denar čisto zavržen, in da se mora zlo drago pokopališče opustiti! (Konec prih.)

Domače novice.

V Ljubljani, 30. decembra.

(Božični oratorij) 26. t. m. v slovenskem jeziku je bil zelo dobro obiskovan. Navzoča je bila blagorodna gospa deželnega predsednika in obitelj. Več prišlih ni najdljo prostora, zato se bode še nekterikrat ponavljalo v nemškem in slovenskem jeziku. V petek je bila nemška predstava.

*) Pa glasoviti „krach“ 1873 mu je odnesel veliko tisoč for., kakor je sam pravil. Pis.

(Pri božičnici v deklini sirotišnici), ki je bila 28. t. m. so bili navzoči milostljivi knezoškof, blagorodna gospa c. k. deželna predsednica in gđ. hčeri, gospod deželni glavar in obile ljudstva, tako da so bili vsi prostori zasedeni. Častiljive nune vendar otrokom za vse skrbe.

(Božičnica.) V varušnici malih je bila tudi letos, kakor druga leta, na dan nedolžnih otročičev vesela božičnica. Visokorodna prednica gospa baronovka Codelli je zopet letos preskrbela otrokom znamenitih darov. Ob 11. uri zbrale so se gospe varuhinje in tudi blagorodna gospa c. k. deželna predsednica je bila navzoča. Ravnatelj zavodu, mestni župnik v. č. g. Rozman je opominjal male, naj se hvaležno spominjajo dobrot, katere tukaj dobivajo po dobrotljivih rokah. Obdarovanih je bilo 91 dečkov in 85 dekl. Kakor druge leta, so tudi letos dali milostljivi knezoškof 50 gl.; hranilnica 200 gl.; gospe podpornice 211 gl. in trgovci gg. J. C. Mayer, Goričnik in Ledenik blaga. — Bog povrni vsem dobrotnikom stotero!

(Nekaj pripravnih daril za novo leto) Ker je I. knjiga „Izgledi bogoljubnih otrok“ že predlanskim posla, pa so se še sem ter tje gospodje oglašali za njo, jo je dal gosp. pisatelj zopet natisniti. Toraj se zdaj lahko dobita I. in II. zvezek pri g. kat. Keržiču in po katoliški bukvarni. Cena kakor do zdaj: zvezek mehko vezan po 30, trdo vezan po 40 kr., po pošti 5 kr. več. — V nekaterih mesecih bode dopolnjen še III. del in s tem dovršeno to za mladino prav zanimljivo in močno koristno berilo. Ti spisi so že po „Danu“ znani in so se precej v začetku občinstvu prikupili; zato je želeli, da jih v posebnih izdajah še obilniše v roke dobiva mladina, kateri so posebej namenjeni, česaravno so za postarne dostikrat ne manj koristni. „Cvetje iz vrtov sv. Frančiška“ o njih piše: „Mi vsem našim bravcem, zlasti starišem, katehetom in učiteljem, ki imajo mladini za dobro in tečno berilo skrbeti, toplo priporočamo te lepe knjižce. Našli bodo v njih tisto pristrčno, detečje — ljubeznjivo pisavo, ki jo iz spisa o češčenju sv. Jožefa v Cvetju že dobro poznajo“. Tudi to je lepo priporočilo, ker je bilo Vredništvo naprošeno za dovoljenje, naj se te knjižce smejo predstaviti v slovaščino, to je, v besedo ogrskih Slovencev (Slovakov). Kdor hoče mladini kaj koristnega darovati, naj si izvoli to knjigo, ker gledé obilnega gradiva cena res ni visoka. Kdor hoče pa še z manjšim shajati in vendar kaj koristnega storiti, naj razširja posebna spisa „Jerica Jugovic“ in „Sv. Germana“, ki jo je nek skušen učitelj pisatelj imenoval eno najboljših ljudskih knjižc. Mesto dražih podob bi utegnulo veliko več hasniti tako darilo. („Jerica“ in sv. „Germana“ zdaj ensko staneta po 5 kr.) „Dan“

(Deputacija.) V sredo 27. t. m. je šla deputacija — deželni glavar grof Thurn in deželni odborniki prikloniti se c. k. deželnemu predsedniku da izrazi vdanost in zvestobo do presvite cesarske rodovine. G. deželni glavar je sicer rekel, da Kranjsko bode praznovalo svojo šeststoletnico 11. julija 1883, ko so se deželni stanovci poklonili, a vendar deželni odbor noče zamuditi tega dneva, ko so slavni Habsburgovci posedli Kranjsko deželo da bi ne spregovoril o veselji, katero danes vlada v deželi. Deželni odbor tedaj prosi, da bi c. k. deželni predsednik predložil slavnemu prestolu zagotovila vdanosti in zvestobe.

(Pri občnem zboru Ljubljanske čitalnice) so bili voljeni odborniki p. č. gg.: dr. Karol

pl. Bleiweis, dr. Zupanec, Kadilnik, J. Hribar, Frid. Sos, dr. Tavčar, dr. Papež, M. Kreč, dr. Štor, J. Wöfling, M. Pakič, A. Valenta, Feliks Noli, France Drenik in prof. Šuklje.

(Na Silvestrov večer) bode kakor druga leta tudi letos zabava v ljubljanski čitalnici z zanimivim programom: 1. „Lunica“, svira vojaška godba. 2. Titi — „Ouverture“, svira vojaška godba. 3. Gharte — „Vinska poskušnja“, opereta; sè spremljevanjem glasovira. Spremljuje g. I. Ohm-Janušowski vitez Wišegrad. Osobe: krčmar, g. Vizjak, župan, g. Štamcar, doktor, g. Pribil, pastor, g. Pateroster. 4. Čebulka — „Stefani Gavotte“, svira vojaška godba. 5. „Miščenka“, možki zbor. 6. Mhaelis — „Turška budnica“, svira vojaška godba. 7. Abt — „Od kod Šampanjec“, možki zbor. 8. Peters — „Mladostni spomin“, svira vojaška godba. 9. Herm. Kipar — „Zamorska trojica“, po.ó: g. Pelan — Beg — Četevajo, g. Koloraba — Bim — Pajek, g. Mufti — Paša — Brat. Spremljuje jih na glasoviru g. I. Ohm-Janušowski vitez Wišegrad. 10. Ortega — „Saragosa putnica“, svira vojaška godba. 11. Stoss-Stegner — „Brzo junaci“, možki zbor, sè spremljevanjem vojaške godbe. 12. Pozdrav novega leta. Razdelitev dobitkov ob 11. uri. Vstop imajo častiti udje čitalnice, in g. člani Sokola v društveni obleki.

Čitalnični odbor.

(„Brenčelj“) vabi na novo naročevanje in naznanja, da bo od novega leta naprej, to je s XV. letnikom izhajal po dva krat na mesec in to s podobami. Cena mu ostane stara, namreč po 3 gl. na leto. Razen tega mu bo priloga „Povesti iz domačega življenja“, vselej po 8 strani tako, da si bo take povesti dal lahko vsak vezati. Cena priloge bo 1 gl. na leto; kdor si hoče naročiti jo, naj se oglasi do konca meseca januarja; denarja pa mu še ni treba poslati za prilogo. — To naznanja „Brenčelj“. Mi ga še posebej ne bomo priporočali, ker kdor ga pozna, že ve, kakšen je. Želimo mu pa še več podpore, posebno denarne, da bo za naprej še bolj veselo brenčal.

(„Škrat“) šaljivi list bode izhajal po dvakrat na mesec, veljal bode za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 kr., za četrt leta 80 kr. Opravništvo in vredništvo v „Nar. Tiskarni“.

(„Schulvereina“) Ortsgruppe je imela 21. t. m. občni zbor v Ljubljani. Šteje udov 300 V prvomestnika je bil izvoljen dr. Supan, namestnik mu je c. k. profesor Gartensuer, a c. k. profesor Linhart je tajnik. Razpostaviti mislijo po nemških štacunah in gostilnah nabiralne pušice. — C. k. uradniki bajè nočejo vplačevati letnine. — (Bi menda tudi ne vedeli, zakaj in komu na korist.)

Razne reči.

— Vabilo k veselici, katero priredi Ptujška Čitalnica starega leta dan v svojih prostorih „Narodnem domu“. Spored: 1. Dr. G. Ipavec: „Sredi vasi“, možki zbor. 2. K. Mašek: „Lahko noč“, ženski zbor. 3. Ouverture k operi „Zampa“ za glasovir in gosli. 4. Narodna pesen; „Sarsfaa“ mešani zbor. 5. A. B. Tovačovsky: „Sporočilo“, možki zbor. 6. Tombola. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K te, veselici uljudno vabi Odbor.

— Mesca oktobra se je potopilo bark, 142 jadernic in 15 vporjev. — Jadernic je bilo 6 amerikanških, 4 avstrijske, 57 britanskih, 5 danskih, 10 holandskih, 12 francoskih, 17 nemških, 6 grških, 6 italijanskih, 11 norveških, 1 ruska, 3 španske in 4 švedske. — Vporjev je bilo 11 britanskih, 1 francoski, 1 nemški in dva španska.

— Obseg šte. 12. Katoliških misijonov je sledeči: Titel und Inhaltsverzeichnis für den Jahrgang 1882 — Cardinal Lavigerie. — Bätter aus der K rchenge sch chte Abessinens (Schluss). — Nachrichten aus den Missionen: Japan; Vorderindien; Nordamerika; Ozeanien; Aus verschiedenen Missionen. — Für Missionszwecke. — Danksagung u. Bitte.

Illustrationen: Das Vereckhsus (Maison Carée). — Das grosse Seminar von Kuba in Algier. — Basilika U. L. Frau von Afrika bei Algier. — Se. Eminenz Cardinal Lavigerie. — Der Zug der Engländer durch den Senepass. — Die Riesenstatue des Buddha bei Yokohama.

Vabilo k naročevanju „SLOVENCA“

za prvo četrtletje prih. leta.

List po pošti prejemam velja pri trikratnem izhajanju za celo leto . . . 10 gl. — kr.

„ polleta . . . 5 „ —

„ četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji sprejemam:

Za celo leto . . . . . 8 gl. 40 kr.

„ pol leta . . . . . 4 „ 20 „

„ četrt leta . . . . . 2 „ 10 „

Posamezne številke . . . . . — „ 7 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

List pošljemo, kakor je že v navadi, vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer imamo kot naročnika.

Naročnina se pošilja najceneje po poštah nakaznicah (Postanweisungen)

Opomba 1. Kdor je kaj na dolgu, tega prosimo, da do novega leta svoj dolg poravná, ker lahko mogoče, da bo kak spremen z listom in tedaj moramo tudi mi vse staro poravnati.

Opomba 2. Spremen bo gotov, le časa spremena še ne moremo naznaniti. Nameravali smo o novem letu z dnevnikom začeti, a človek misli, nepričakovani „Streiki“ so pa vse pokvarili. Toraj prosimo malo potrpljenja. Vrnalo se že bode, ker je vse naročeno, le časa določiti še ne moremo. Kolikor naročnine kdo pošlje, toliko se je bo vračnilo.

Vredništvo in opravništvo.

Tržne cene v Ljubljani.

14. decembra.

Pšenica banaška hektoliter 8 gl. 95 kr.; domača 7 gl. 40 kr. — rež 5 gl. 04 kr.; — ječmen 4 gl. 39 kr.; — oves 2 gl. 93 kr.; — ajda 4 gl. 23 kr.; — proso 4 gl. 87 kr.; — kuzuza 5 gl. . . . . kr.

RIŠKI:

25. decembra. Beatriks Zenari 17 let.

V bolnici 21. dec. Andrej Završnik 28 let, pluč. jetika.

Visoko častiti duhovščini in

vsim cerkvenim predstojnikom

vošči podpisana srečno in veselo novo leto, in priporoča svojo bogato zalogo mnogovrstnega blaga, posebno za bandera, baldahine etc. etc.

Ana Hofbauer.

Obče znane in izvrstne na Tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska (8) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

I. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.